

Slovenija pokreće propagandnu akciju za uključenje u EU

LJUBLJANA, 20. travnja - Slovenija će pokrenuti novu propagandnu akciju, usmjerenu na svoju veću prepoznatljivost u državama Europske unije, a popularizirat će i članstvo u Uniji među vlastitim stanovništvom, najavio je u petak na konferenciji za novinare ministar za europske poslove Igor Bavčar.

Prema njegovoj procjeni, Slovenija ubrzano provodi aktivnosti koje će joj omogućiti da članicom EU-a postane do kraja 2002. godine.

«Pregovore o uskladjivanju našeg zakonodavstva s europskim sposobni smo zaključiti do kraja ove godine ako na taj korak bude spreman i Bruxelles», ocijenio je Bavčar. Kako je objasnio, pad podrške uključivanju u Europsku uniju, koju početkom godine bilježe istraživanja javnog mnijenja u Sloveniji, u ovoj fazi pregovora nisu neočekivana, jer niz teških pitanja što se otvaraju u tom procesu izazivaju skepticizam. Ali, referendum o članstvu, dodao je, u Sloveniji bi sigurno uspio. Vlada će zato obnoviti komunikacijsku strategiju i upoznavanje građana s prednostima učlanjenja.

Ujedno, posjetom premijera Janeza Drnovška Francuskoj idućega tjedna intenzivirat će se prepoznatljivost Slovenije u međunarodnim okvirima. (Hina)

Nizozemski uzgajivači svinja blokirali ceste tražeći kompenzacije

AMSTERDAM, 20. travnja - Šest stotina nizozemskih uzgajaa svinja blokiralo je u petak autoceste tražeći kompenzaciju za izgublenu zaradu uzrokovanu pojavom bolesti slinavke i šapaa.

Uzgajaači su blokirali autoceste kamionima i traktorima u istočnoj pokrajini Twente, u vrijeme jutarnje prometne gužve zaustavivši promet na nekoliko sati. Postavljeno je devet odvojenih blokada uključujući i onu na najvećoj autocesti A1, kazao je glasnogovornik nizozemske policije Jan Campuis. Oko pola deset uzgajaači su se povukli i promet se normalizirao.

Vladini dužnosnici dogovorili su u četvrtak navečer paket kompenzacija s najvećom nizozemskom uzgajačkom organizacijom LTO, ali disidentska Unija uzgajaača svinja nije bila uključena u te pregovore. No s njima je predviđen sastanak za petak popodne. (Hina)

Izraelci i Palestinci tajno pregovaraju

JERUZALEM, 20. travnja - U tijeku su tajni pregovori, izravni i neizravni, između Izraelaca i Palestinaca o povratku za pregovarački stol, izjavio je u intervjuu za list *Al Senara* objavljenom u petak izraelski ministar bez lisnice Sa'alfi Tarif. «Nije isključeno da se u regiji ponovo uspostavi mir.» Prema njegovim riječima, «veliki napredak u izraelsko-palestinskim odnosima bit će ostvaren pod vladom koju vodi izraelski premijer Ariel Sharon». Napredak će biti i u pregovorima sa sirijskom stranom, jer izraelska vlada više voli pregovarati s Damaskom nego s Palestincima». (Hina)

SASTANAK PREMIJERA RAČANA I VISOKOG PREDSTAVNIKA MEĐUNARODNE ZAJEDNICE U BiH

Petritsch: Jelavić je trebao braniti Ustav, a ne uspostavljati ilegalnu samoupravu

Međunarodna zajednica nije prihvatila Republiku Srpsku Krajinu u Hrvatskoj pa neće prihvatiti ni Republiku Herceg-Bosnu u BiH, rekao je Petritsch /Informacije iz diplomatskih krugova da mu zbog načina kako je izvedena akcija u Hercegovačkoj banci mandat neće biti produljen, visoki predstavnik kratko je prokomentirao riječima - »vidjet ćemo«

Ministar vanjskih poslova Tonino Picula, premijer Ivica Račan i visoki predstavnik Wolfgang Petritsch prilikom susreta

Foto: Vjesnik / Rajko Šobat

ZAGREB, 20. travnja - Ne postoji zemlja koja više od Hrvatske želi BiH kao stabilnu susjednu državu, a jedna od ključnih pretpostavki za to je ravnopravnost svih naroda, naglasio je premijer Ivica Račan u izjavi nakon susreta u petak u Zagrebu s visokim predstavnikom međunarodne zajednice u BiH Wolfgangom Petritschem. Izrazivši zabrinutost zbog moguće eskalacije postojećih problema, Račan je rekao da su Hrvati, koji su sada u izvršnoj vlasti BiH ili su izabrani u predstavnička tijela, posebno odgovorni za rješavanje otvorenih pitanja.

Političke probleme vezane uz ravnopravnost svih naroda na cijelom teritoriju BiH, dogradnju ustava entiteta i poboljšanje izbornog zakona treba rješavati dijalogom unutar ustavnog sustava BiH, izjavio je premijer, dodavši da borbu protiv kriminala treba prepustiti policiji i pravosuđu.

Petritsch je ustvrdio da je interes Hrvatske i međunarodne zajednice u BiH istovjetan, a to je stabilna i demokratska BiH u kojoj su svi narodi apsolutno ravnopravni. No bit akcije u Mostaru, posebno je istaknuo, nije u nacionalnim pravima nego u kriminalu koji međunarodna zajednica ne može i ne smije prihvatiti. Borbi protiv ilegalnih aktivno-

sti Petritsch je pripisao i smjenu Ante Jelavića jer, objasnio je, »član Predsjedništva treba braniti Ustav, a ne uspostavljati paralelnu ilegalnu samoupravu«. Međunarodna zajednica nije prihvatila Republiku Srpsku Krajinu u Hrvatskoj pa neće prihvatiti ni Republiku Herceg-Bosnu u BiH, rekao je visoki predstavnik.

Informacije iz diplomatskih krugova da mu, zbog načina kako je izvedena akcija u Hercegovačkoj banci, mandat neće biti produljen nakon isteka dvogodišnjeg roka, Petrish je kratko prokomentirao riječima - »vidjet ćemo«.

SANJA KAPETANIĆ

VOJNA VJEŽBA »SLUNJ 2001«

Hrvatski časnici gađali iz tenka »Abrams«, a marinci iz M-84

SLUNJ, 20. travnja - Bez većih problema i odgoda zbog vremenskih prilika, uz visoku vojnu obučenosť odradili smo zajedničku hrvatsko-američku vojnu vježbu na poligonu u Slunju, istaknuo je pukovnik Eugen Njari, koordinator Stožera HV-a za vojnu vježbu »Slunj 2001.

Uvjerili smo se da pripadnici hrvatskih Oružanih snaga na toj vježbi po obučenosťi, stručnosťi i preciznosťi u gađanju ničim ne zaostaju za američkim snagama, izjavio je pukovnik Njari u petak, na kraju poludnevne vojne vježbe pod nazivom »Dan medija« upriličenoj za domaće i strane novinare.

U vojnoj vježbi »Slunj 2001.« sudjeluje 1400 američkih marinaca iz 22. morskog ekspedicijskog korpusa, te 250 hrvatskih vojnika i časnika iz 1. i 2. gardijske brigade te Prvog, Trećeg i Petog zbornog područja. Pomoćnik zapovjednika američkih marinaca Mikal Rasheed izrazio je zadovoljstvo suradnjom s pripadnicima hrvatskih Oružanih snaga.

U petak su na slunjskom poligonu pripadnici HV-a gađali iz američkih strojnica M-249 kojima se služe marin-

ci. Poručnik HV-a Zoran Butorac predstavio je hrvatski tenk M-84 s topom od 120 mm, iz kojega su dali i marinci, a gađalo se i iz američkih tenkova tipa »Abrams«.

Pukovnik Njari objasnio je da je cilj vježbe upoznati se sa sustavom i postrojbama američke vojske te načinom održavanja tako opsežne vojne vježbe. Proteklih dana, naime, na poligonu Slunj održano je bojno gađanje iz haubića 122 mm. Zračnu potporu pješastvu davali su migovi HV-a, te američki mornarički helikopteri tipa »Apache« i »Cobra«, stacionirani u Udmini. Na vježbi sudjeluju također zajedničke postrojbe topništva, oklopništva i helikopteri CH-46 i CH-53 kojima su upravljali i hrvatski časnici. Zrakoplovna obuka hrvatskih časnika održava se na aerodromu u Udmini. Hrvatski pukovnik još je jednom ponovio da američke i hrvatske letjelice lete posebnim koridorima, zaobilazeći nacionalni park Plitvička jezera. Vježba završava 27. travnja isplivljavanjem američkih brodova iz riječke luke.

TRAJKO GRKOVSKI

Nastavak sa 1. stranice

Barry za dva tjedna, a Petritsch za mjesec i pol odlaze iz BiH?

Naziru se prvi znaci otopljavanja u odnosima Hrvata u BiH s međunarodnom zajednicom. U tu kategoriju mogao bi se svrstati susret Doris Pack, predsjednice Komisije Europskog parlamenta za vanjske poslove, sigurnost i obranu, s biskupom mostarsko-duvanjskim Ratkom Perićem tijekom njezina boravka u Mostaru, u srijedu i četvrtak. Iako o tom razgovoru nisu objavljene službene informacije, *Vjesnik* saznaje da su Pack i Perić dugo razgovarali. Sam razgovor je zanimljiv i po tome jer se od predstavnika OHR-a posljednjih tjedana moglo čuti da se »ne žele sastati s ekstremistima poput Ante Jelavića i biskupa Perića«. Iako je Pack istaknula da Barryjeva promjena izbornih pravila »nije smjela biti upotrijebljena kao iz-

govor za povlačenje HDZ-a BiH iz zakonitih tijela vlasti«, nisu nezamijećeno prošle ni njezine izjave kako Barryjeve izmjene »nisu bile najsretnije rješenje« i »bile su nedovoljno promišljen potez«.

Petritschev i Barryjev odlazak otvorio bi, sve se glasnije može čuti, vrata obnovi dijaloga, s tim da bi nova garnitura međunarodnih predstavnika u Sarajevu istodobno tražila i novu pregovaračku ekipu s hrvatske strane. Razgovaralo bi se o stalnom izbornom zakonu i o provedbi odluke Ustavnog suda o konstitutivnosťi sva tri naroda na cijelom prostoru BiH, odnosno o jamstvima da će Hrvati sami birati svoje zastupnike.

MARIO MARUŠIĆ

Bivši albanski zastupnik makedonskog parlamenta u gerili

SKOPJE, 20. travnja - Albanski zastupnik u makedonskom parlamentu Hysni Shaqiri (52) pridružio se u ožujku albanskim gerilcima.

»Zadaća svakog Albanca je uzeti pušku u ruke« i nastojati »probleme riješiti puškom jer se već deset godina makedonska strana oglašuje na prava i zah-tjeve Albanaca«, rekao je Shaqiri za albanski tjednik *Lobi*, koji se prodaje u Skopju.

Taj zastupnik Demokratske stranke Albanaca (DPA), glavne albanske stranke u Makedoniji i članice koalici-

je na vlasti u Skopju, objavio je 28. ožujka da se pridružio Nacionalnoj vojsci oslobođenja Albanaca u Makedoniji kako bi se »borio za slobodu«.

Istaknuo je u intervjuu objavljenom u petak da je albanska vojska »razmještena u svim područjima naseljenim Albancima i spremna je u svakom trenutku odgovoriti na napade vojno-policijskih makedonskih snaga«. Također je kazao da je njegova strana naredila jednomesečni prekid vatre kako bi »makedonskoj vladi otvorila mogućnost pokretanja dijaloga«. (Hina)

EKSKLUZIVNO: SJEĆANJA GENERALA ŠPEGELJA

Kako je župan Glavaš stvorio i legalizirao kompletnu privatnu brigadu

Glavaš i Merčep predstavili su mi »specijalnu postrojbu« koja dotad uopće nije bila borbena angažirana usprkos kritičnoj situaciji u obrani Vukovara, niti je bila u ustroju Operativne zone / Bili su vrlo dobro naoružani te imali i nekoliko tenkova i oklopnih transportera / Stoga je bila idealna da se s ojačanjem koje će pronaći pukovnik Gorinšek, probije do Marinaca i prihvati vukovarske branitelje i civile u probuju iz obruća / Iz Vukovara su javili da su oni spremni i sposobni za proboj sa svoje strane, a koridor - koji je značio spas za tisuće ljudi - mogao se držati najmanje 48 sati /Merčep je pristao, ali se sutradan nije pojavio na polaznom položaju kod Vinkovaca, gdje sam ga čekao

MARTIN ŠPEGELJ

Obrambeni planovi i prijedlozi Ministarstva obrane i mene osobno imali su kontinuiranu, odlučnu i eksplicitnu potporu samo Stjepana Mesića, te od prilike do

prilike, uvijeni je, Franje Gregurića, Milana Ramljaka i Josipa Manolića. (Naravno, kada je najzad počelo osvajanje vojarni i preuzimanje ratne tehnike JNA, sudionici tih akcija imali su svu potporu Glavnog stožera HV, osnovanoga 21. rujna, i postu-

pali su po njegovim zapovijedima.)

S druge strane, veoma je indikativno da na svim tim sjednicama i sastancima nitko nikad nije izrijeckom kazao nešto p r o t i v mojih prijedloga, iznio neki protuargument ili dao eksplicitnu potporu predsjedniku Tudmanu kada ih je odbijao ili ismijavao. On je j e d i n i bio uvijek i otvoreno protiv, a svi ostali su bilo šutjeli, bilo izgovarali neke općenite i dvosmislene fraze, da li iz straha pred njegovim sve autoritarnijim držanjem ili zbog nečega drugoga - to sami najbolje znaju.

U nekim trenucima, posebno potkraj srpnja 1991, kada je i sljepcu bilo jasno da smo napadnuti, imao sam potporu HDZ-ove desnice, odnosno jastrebova oko Vladimira Šeksa i Ivana Vekića. I oni su bili ogorčeni neodgovornim odnosom prema obrani i svjesni da stvarnost opovrgava sve Predsjednikove teorije, ali i oni i ja dobro smo znali da su nam ciljevi ipak različiti. K tome su se oni, svaki put kada bi procijenili da netko drugi može poraziti Tudmana, ipak odlučivali za nj. Željeli su njegovu smjenu, ali pod uvjetom da ga zamijeni netko iz njihova kruga.

Moj suradnici i ja zagovarali smo općenarodnu obranu s poštovanjem svih ratnih konvencija, vojsku i obranu u preciznu i čvrsto organiziranu sustavu (a ne stranačku vojsku), profesionalni zapovjedni kadar, prelazak cijele države na ratni kolosijek i uklanjanje oružane pobune (a ne uklanjanje Srba); htjeli smo - preuzimanjem ratne tehnike JNA i urednom općom mobilizacijom - postići ravnotežu oružanih snaga koja će, kao klasičan primjer strategije odvrćanja, rat spriječiti ili ga barem učiniti sukobom dviju regularnih vojski, bez - s naše strane sigurno - »specijalnih postrojbi« na paralelnim zapovjed-

nim linijama, sa što manjim stradanjima civilnog stanovništva.

Posve sigurno ne bi bilo ni privatnih vojski ni neshvatljivih slučajeva kao što je onaj da jedan župan, državni službenik, Branimir Glavaš, drži cijelu kompletno opremljenu brigadu kao svoju privatnu postrojbu. A stvorio ju je ovako.

U Osijeku sam 12. studenoga 1991. kao glavni inspektor obrane izvršio smotru dviju postrojbi u tzv. Crvenim vojarnama, oko 400 ljudi. K njima su me odveli Glavaš i Tomislav Merčep, tada u statusu savjetnika u MUP-u. Ta njihova, kako su mi je predstavili, »specijalna postrojba« dotad uopće nije bila borbena angažirana usprkos kritičnoj situaciji u obrani Vukovara niti je bila u ustroju Operativne zone, a bili su vrlo dobro naoružani te imali i nekoliko tenkova i oklopnih transportera. Stoga je bila idealna da se s ojačanjem koje će pronaći pukovnik Gorinšek, probije do Marinaca i prihvati vukovarske branitelje i civile u probuju iz obruća. Iz Vukovara su javili da su oni spremni i sposobni za proboj sa svoje strane, a koridor - koji je značio spas za tisuće ljudi - mogao se držati najmanje 48 sati.

Merčep je pristao, ali se sutradan nije pojavio na polaznom položaju kod Vinkovaca, gdje sam ga čekao. Opravdanje je bilo da u kukuruzistima ima mina. Odredili smo novi početak proboja za sutradan, ali i tada smo ih uzalud čekali. Sada je opravdanje bilo da su krenuli iz vojarne, ali da se vojska putem posvadila, što nije bilo točno, jer se nisu ni makli.

Ona je 18. studenoga Gorinšek, u dogovoru sa mnom, Merčepu dao tzv. probni ili vježbovi zadatak u rajonu sela Nijemaca, što je uobičajen postupak nakon dvostrukog neizvršenja zapovijedi kako bi se real-

General Špegelj s načelnikom Glavnog stožera HV generalom Antonom Tusom i predstojnikom Ureda za zaštitu državnog poretka Josipom Manolićem na porinutom brodu HRM ispred Kraljevice, u veljači 1992.

no ustanovila borbena (upotreblna) vrijednost neke postrojbe. Usprkos preciznim zapovijedima, ni taj zadatak nisu izvršili.

Kako je bilo definitivno jasno da su se svojim držanjem stavili izvan sustava zapovijedanja, 19. studenoga podnio sam predsjedniku Tudmanu izvješće s prijedlozima da se cijela Merčepova formacija »razoruža i ljudstvo koje bude željelo ostati u Hrvatskoj vojsci uputi u manjim grupama u druge brigade istočne Slavonije, a drugi ločekujem da će to biti većinali stave na raspolaganje i pod nadzor MUP-a, zajedno sa svojim zapovjednikom«, ili da se cijela »odmah povuče iz istočne Slavonije i u unutrašnjosti Republike stavi pod nadzor MUP-a«, jer je njeno ostanje u dotadašnjem statusu »apsolutno negativno i bitno ometa i inače teško zapovijedanje u istočnoj Slavoniji«.

S vremenom je dio te »specijalne postrojbe« rasformiran, dio se uklopilo u HV, a dio je ostao što je zapravo i bio - Glavaševa vojska, s tim što je nastavio rasti i jačati, sve dok nije postao 160. brigada pod neformalnim njegovim zapovjedništvom.

Kada u studenome jedna bojna 3. brigade nije htjela ići u borbu kod sela Karadžićeva, zapovjednik OZ Osijek Karl Gorinšek ju je rasformirao, ali su oni sa svim naoružanjem i opremom prešli kod Glavaša. Kako je on ujedno bio zapovjednik obrane Laslova, Ernestinova i Tenjskog Antunovca, u tu svrhu bila mu je prepotči-

njena jedna oklopna satnija 3. brigade. No, on je ta tri sela izgubio i jednostavno satniju uzeo k sebi. Tako se domogao oklopa: sedam tenkova i pet transportera! U sljedećim tjednima na razne je načine, uključivši i davanje novca, privukao još skupinu boraca i tako već imao solidnu brigadu.

U lipnju 1992, dok se u bosanskoj Posavini vode žestoke borbe da srpska vojska ne probije koridor, dijelovi 3A brigade napuštaju bojište, svojevolumno odlaze u Osijek i izjavljuju da žele jedino u 160. brigadu. Iako je bila riječ o jasnu slučaju dezertiranja, novi zapovjednik OZ Osijek general Josip Lucić odobrava im taj nezakoniti i posve nedopustiv prelazak.

Potom i cijelo topništvo 3A brigade odlazi u Osijek i Glavaševa privatna vojska stječe i ono što joj je još nedostajalo: haubice 155 i 122 mm, topove B-1 76 mm i više cijevne bacače raketa! Da zaista sve bude suludo, taj prelazak se medijski prati: na ulasku u dvorište Skupštine općine vojnike dočekuju fotoreporteri i novinari lokalne radio-postaje Žuta podmornica i dnevnik Glas Slavonije, tada faktično Glavaševa privatnog lista.

Ukratko, slavi se dezertiranje, a od Glavaša stvara nedodirljiva ratna veličina.

Svršetak u sutrašnjem broju: Tzv. humani preseljavanje Hrvata preko srpskih teritorija plaćalo se hrvatskom naftom za pogon srpskih tenkova